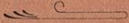

77235

Kakó ti je ime?

ali

Vzorno življenje
naših svetih priprošnjikov v nebesih.

Za mladino.

I. Sv. Anton Padovanski.

V Ljubljani, 1896.

Založilo »Katoliško društvo detoljubov«.
Tisk Katoliške Tiskarne.

dept. ad 33574

Kakó ti je ime?

ali

V zorno življenje
naših svetih priprošnjikov v nebesih.

Z a m l a d i n o .

V LJUBLJANI, 1896.

Založilo „Katoliško društvo detoljubov“
Tisk Katoliške Tiskarne.

77235

030041995

Vvod.

Močno je želeli, da bi se verniki gostokrat ozirali na one presrečne brate in sestrice, kateri so pred nami šli v večnost in o katerih nam sveta cerkev daje zagotovilo, da so zveličani, da so svetniki. Sv. apostolska vera nas uči v 9. članu, da ti rajsko srečni nebeščani niso ločeni od nas, marveč so z nami združeni po oni tesni zvezi, ki se imenuje „občestvo svetnikov“. V dvojnem oziru si moramo v prid obračati to versko resnico: svetnike posnemati v njih vzornem življenju, pa zagotoviti si njihovo mogočno priprošnjo.

Osobito naj bi naša mladina proti tem svitlim zvezdam nebeškim pogostoma obračala svoje nedolžne oči; pridno naj bi hodila v šolo k tem dičnim vzornikom, kateri so nekdam tako vestno porabili čas svojega življenja ter vsak v svojem poklicu tako izvrstno delovali za lastno posvečenje in v blagorčloveštvu. Še posebno pa imej vsakdo v časti svojega priprošnjika, katerega mu je cerkev odločila pri sv. krstu — svojega krstnega patrona.

Ta misel me je napotila, da sem začel opisovati življenje svetnikov, kolikor je za mladino zanimljivo in koristno. Najnavadniši pripročnjiki pridejo najprej na vrsto. Začel sem s sv. Antonom, zato ker je ravno kar minila sedemstoletnica njegovega rojstva in iz hvaležnosti, ker je moj krstni patron. Poleg tega je njegovo življenje in delovanje tako mnogostransko veličastno, da mora slehernega zanimati: ime sv. Antona Padovanskega je svetovno znano, povsod priljubljeno. V neštetih družinah je slavljen ta veliki čudodelnik; bogoljubne matere kaj rade odbirajo svojim otrokom ime tega mogočnega pripročnjika. V nujnih stiskah in potrebah ga na pomoč kličejo celo oni, kateri sicer niso odveč vneti za molitev in pobožne vaje. Mislim, da je malo krščanskih hiš, kjer bi ne imeli kake podobe tega preljubeznivega svetnika. Videti je, kakor bi nosil božje Dete okrog bogatinov in revežev. Živel je le malo časa; umrl je že v 36. letu, in v drugem letu po svoji smrti je bil vsprejet med število svetnikov, kar se ni še zgodilo pri nobenem drugem svetniku. Njegova mati je bila še živa priča, kako je sv. cerkev kot svetnika častila in na pomoč klicala — njenega sina. Kaj ne, vzroka dovolj, da na čelo postavim njegovo slavno ime.

I. Sveti Anton Padovanski.

1. *Detinska in deška mladost.*

(1195 — 1210.)

Sv. Anton Padovanski je Marijin otrok. Rojen je bil dan največičastnejšega Marijinega praznika,

15. avgusta l. 1195 in sicer na Portugalskem, v deželi, ki je na skrajnem zahodu Evrope, v glavnem mestu Lisabonu. Oče, Martin Bulloenški,

je bil v višji kraljevi službi in tudi mati, Marija Terezija T a v é r s k a, je bila imenitnega rodu. Pri opisovanju svetniškega življenja je potrebno vedeti rojstveni kraj in stanje starišev, ker zelo vpliva na razvoj značaja, zakaj drugačne krvi so ljudje v vročih južnih krajih nego proti mrzlemu severju, drugače se razvija mestno življenje in drugače na deželi, tudi je vzgoja drugačna v imenitnih in bogatih hišah nego v priprostih in ubožnih družinah.

Pri sv. krstu je dobil ime Ferdinand po svojem stricu, ki je bil stolni korar, učen in jako bogoljuben mož. Še sedaj kažejo krstni kamen, pri katerem je bil vsprejet v občestvo svetnikov in dobil podlago toliki svetosti; rojstno hišo njegovo, tik stolnice, pa so spremenili v lično cerkvico, ki ima še sedaj njegovo ime. Še celo vrata, skoz katera so ga nesli h krstu, časti pobožno ljudstvo kot dragocene svetinje. — Pripoveduje se, da je njegova bogoljubna mati, ko je bil Nandek še čisto majhen, večkrat pokazala skoz okno na bližnjo cerkev, kjer je bil krščen, in da je ob tem detece vselej razodevalo nenavadno radost.

Prelepo je kazalo jutro njegovega življenja. Dete je bilo že po telesu silno lepo in prikupljivo, a še lepše se je lesketalo zlato njegove detinske duše. Razodeval je ta »angeljček« veliko nadarjenost za učenje, čudovito krotkost, ljubezen do molitve, veselje za cerkev ter usmiljenje do revežev in trpinov. Njegovi stariši, osobito mati, so se pa tudi trudili na vso moč, da bi prav gojili ta plemenita čutstva in odstranjali od angeljskega otroka vse, kar bi količkaj moglo nevarno biti

njegovi jasni nedolžnosti. Preblaga mati ga ni nikoli izpustila izpred očíj; molila je ž njim doma, a jemala ga je tudi s seboj v cerkev ter s svojim zgledom bolj še kot z besedo vcepila v mlado srce pravo pobožnost in veliko spoštovanje svetih rečíj. Spremljal jo je tudi takrat, kadar je delila miloščino, in ji pomagal pri tem svetem opravilu, kolikor je mogel v tako nežnih letih.

Dve iskrici pa sta med drugimi še posebno zažareli v njegovem srcu in polagoma vsplamteli v oni sveti ogenj, ki je tako žarno razvnel njegovo dušo ves čas do njegove svete smrti: ljubezen do Jezusa v prebitkem trpljenju in presvetem rešnjem Telesu, pa detinska ljubezen do Marije, prečiste Device. Marijo je imenoval le »Mamasinha«, t. j. ljuba mati! Celó zgodaj ji je daroval najlepši dar — obljubo svete čistosti. Mati ga je naučila Marijino pesem »O gloriosa Domina« — »o preslavna Gospa!« in to je najrajše poslušal in prepeval.

V desetem letu je začel hoditi v šolo, kamor ni bilo daleč, ker podučevali so otroke goreči duhovni bližnje stolnice, kjer je bil tudi njegov stric in krstni boter; takrat še ni bilo svetnih šol, kakoršne so sedaj. Kakor se je vse nadejalo pri tako dobrem otroku, tako je tudi dokazal v dejanju. Ferdinand je bil izvrsten učenec; ni le vrlo napredoval v učenju, marveč, kar je še več vredno, v čednostih in lepem vedenju se je tako odlikoval, da je bil celó dobrim učiteljem v spodbudo. Pač ga ni bilo treba nikdar opominjati in svariti, zakaj vestno se je ogibal vseh nerodnostij in napak, ki se tolikrat opazujejo pri šolski mladini, in njegovo

zlato srce se je kazalo le še v lepši svitlobi, kakor poprej v detinski dōbi. Posebno veselje mu je bilo, če je smel pri sv. maši streči; o, s koliko vnemo in angeljsko pobožnostjo je izvrševal to sveto opravilo! V stolnici je v stranskem altarju ganljivo lepa podoba, ki predstavlja našega šolarja — svetnika v rudečem talarčku in belem koretlju.

Pa nikar ne mislite, da mu je bila toliko vrlost in svetost kar lahka igrača. Ne, kakor vsak Adamov sin, moral se je tudi on boriti zoper hudo nagnjenje in zlobne napade dušnih sovražnikov; a bil je že v tej nežni dōbi pravi junak, ki se ni dal premagati še tako hudi skušnjavi. Ob takem vojskovanju se je zgodil tudi njegov prvi čudež. Hudobni duh se mu je nekoč prikazal v podobi psa; pa odgnal ga je s tem, da je naredil križ na mramorno stopnico. V kameniti plošči se je tako vtisnilo znamenje, kakor bi bil palec pritisnil na mehak vosk. Ono ploščo ima ljudstvo še sedaj v veliki časti.

2. Sveti mladenič postane redovnik.

(1210 — 1220.)

Hitro bežijo leta. Ferdinand — tako moramo še imenovati svetnika — je bil že v 15. letu. Prišel mu je čas, ko mora mladenič že misliti, kaj je njegov poklic, v katerem stanu bode mogel najboljše izvršiti svojo nalogo in najgotovejše zveličati svojo dušo. V marsikaterem srcu nastane v tej dōbi hud boj, ki ga je označil sam Gospod z besedami: »Volja je dobra, meso je slabo.« Pa tudi sprijeni svet in satan v tem odločilnem času najbolj nastavljata zanjke in prežita, da bi jih več

vjela zase. Ferdinandu se ni bilo treba vojskovati, davno se je bil že vsega daroval Bogu ter sklenil v redovniškem življenju spolniti in dovršiti, kar je bil tako lepo pričel v domači hiši. Stariši so mu tudi radi dali k temu dovoljenje in blagoslov. Stopi torej k predstojniku bližnjega samostana avguštinskih korarjev in prosi, naj bi ga vsprejeli. Z veseljem mu uslišijo prošnjo; kako bi tudi mogli odreči vsprejem takemu mladeniču?

Ferdinand je ves srečen, da se je ločil od sveta ter more zdaj le Bogu posvetiti vse svoje moči in Jezusu darovati celo svoje srce. Toda svet se pa kar ni hotel ločiti od njega. Sorodniki in znanci ga hodijo gostokrat obiskat ter seveda motit z nepotrebnim govorjenjem. Bistri mladenič hitro sprevidi, da ne bo imel onega miru, katerega potrebuje samostanska popolnost, dokler ostane v bližini rodnega mesta. Zato prosi predstojnika, naj ga pošlje v kaki bolj oddaljen kraj. Četudi vsa samostanska družba težko pogreša tako priljubljenega tovariša, vendar se mu spolni opravičena prošnja in pošljejo ga v mesto Koimbro, v samostan sv. Križa, trideset ur daleč od doma.

Zdaj še le je mogel popolnoma prosto razpeti peruti svojega plemenitega — velikega duha. Veselo je napredoval v pobožnosti in raznih samostanskih čednostih; osobito pa se mu je tu razvila čudovita moč njegovega spomina: vse sveto pismo in poleg tega še vse imenitnejše izreke cerkvenih očetov se je naučil na pamet ter v spominu ohranil vse svoje žive dni. Ko bi se bile pogubile tudi vse svete knjige, iz njegovih ust bi jih bili lahko zopet

izvedeli in vnovič spisali po njegovem narekovanju. — V molitvi, bogoljubnih vajah in v vstrajnem učenju je tu preživel osem let in tako dosegel že 25. leto svojega prezaslužnega življenja. V tej dôbi se je zgodilo tudi več čudežev; naj omenimo vsaj jednega.

Svetnik je bil posebno vesel, kadar se mu je ukazalo kako nizkotno opravilo; le to mu je bilo hudo, če vsled tega ni mogel biti pri sveti maši. Nekega dné je imel tako priprosto opravilo v kuhinji ravno med sv. mašo. Ko je pozvanjalo ob povzdigovanju, svetnik takoj poklekne in kleče počasti svojega Zveličarja, a glej: pri tej priči se razmakne samostansko zidovje in svetnik zagleda pred seboj altar, kjer mašnik povzdiguje sveto hostijo in sveto rešnjo kri. Potlej pa se stene zopet strnejo.

Zmiraj bližje se je pomikal trenutek, ko se je imela skrita luč pokazati širšim krogom, ko se je imela svitla zvezda povzdigniti izza gorá in posvetiti na obnebu svete cerkve.

3. *Brat Anton.*

(1220 — 1221.)

Pol ure od Koimbre je bil priprost samostan, kjer so sinovi sv. Frančiška v uboštvu in ponižnosti Bogu služili. Kraljica ga jim je bila ustanovila; reklo se je »pri Oljkah«. Ponižni bratje so živeli le ob miloščini, zaupaje na božjo previdnost. V imenu Jezusovem so prosili od hiše do hiše in potrkali so tudi na vrata bogatega samostana svetega Križa.

Ferdinand je imel večkrat opraviti s temi preblagimi učenci Jezusovimi. Čudil se je njihovi skromni pohlevnosti in ponižnosti in na tihem je gojil v srcu želje, naj bi se mogel kdaj sam poprijeti takega evangelijsko popolnega življenja. Dve dogodbi sta mu še bolj razvneli te vroče želje.

Nekoč umrje jeden izmed teh preljubljenih bratov, s katerim sta bila še posebno prijatelja. Ferdinand je kot levit stal pred altarjem, kar zagleda, kakor nekdanj sv. Benedikt dušo svoje sestre Skolastike, brezmadežno dušo serafskega prijatelja, ki je skozi očiščajoči ogenj kakor ptiček hitro letela v sveti raj. Po tej prikazni je bil močno potrjen v sklepu, pod spokorno obleko »manjših bratov«, kakor so se imenovali frančiškani, skriti svoje plemstvo, svojo učenost, svoje obilne od Boga podarjene milosti ter v tem od sveta preziranem in zaničevanem stanu služiti svojemu križanemu Jezusu.

Druga dogodba, ki ga je še bolj pretresla, je bila pa ta-le. Sv. Frančišek je l. 1219 poslal šest svojih sinov v Afriko, da bi tam muhamedanom oznanovali sveti evangelij. Jeden je bil že med potjo obolel in omagal, pet pa jih je prišlo v Koimbro, da bi se od tam prepeljali čez morje. Božja previdnost je bila, da so si odbrali začasno bivališče konvent sv. Križa ne pa frančiškanskega samostana »pri Oljkah«. Ferdinand jim je stregel. Blagosrčnost in junaški pogum teh svetih môž, ki so pripravljani življenje dati za sv. vero, tako prevzame njegovo ognjevito srce, da jih ne more nič več pozabiti; in ker ne sme iti ž njimi telesno, spremlja jih v duhu. Pa kaj se zgodi? Junaški

misijonarji Saracenov niso mogli spreobrniti; divjaški kralj Miramolin jih je z lastno roko obglavil 16. januarija 1220. Portugalski infant (kraljevič) don Pedro jih je čez šest mesecev po odhodu nazaj pripeljal v Koimbro kot slavne prve mučence serafskega reda. Pogled na te svete ostanke je napravil na Ferdinanda tak vtis, da bi ga pač nobena reč ne mogla več odvrniti od storjenega sklepa. Tiho sveto življenje v frančiškanskem redu in v njem mučeništvo — kot največji dar, ki ga more zemljan darovati svojemu Jezusu — to je vzor, po katerem hrepeni z vso mladeniško navdušenostjo. »Záte«, tako govori sam sebi, »záte je dal Zveličar kri in življenje, in ti, kaj si do zdaj storil zanj? O, ko bi tudi jaz mogel postati daritev ljubezni — mučenik!«

Frančiškanom je bil goreči služabnik Božji že dobro znan; zeló se torej razveselijo, ko jih poprosi, naj bi ga sprejeli v svoj red. Vse drugače je bilo pri korarjih sv. Križa. Vsi se prestrašijo te nepričakovane novice in le s težkim srcem mu privoli predstojništvo ta korak, spoznavši, da to je božja volja. Ko se poslavlja, mu še jeden izmed njih tožno-šaljivo reče: »Le pojdi le, prav gotovo postaneš še kdaj svetnik!« Odhajajoči ljubljenec pohlevno odgovori: »Ako zveš, da sem z božjo milostjo res postal svetnik, bodeš pač Boga hvalil za to!?!«

Te besede so bile prerokovanje, ki se je spolnilo že čez 12 let, ko ga je papež Gregorij IX. prištel med svetnike.

V kratkem času dostoji novicijat, saj taka duša pač ne potrebuje še posebnega pripravljavanja za samostanske obljube. V kapelici sv. Antona

puščavnika se zaveže s sv. obljubami in svoje dosedanje ime zamenja z imenom preslavnega puščavnika ter se imenuje brat Anton, nekaj iz spoštovanja do sv. očaka, katerega hoče zvesto posnemati, nekaj pa tudi zato, da bi bolj skrit ostal pred svetom, osobito pred stariši in sorodniki.

Jedna pristrčna želja se mu je že spolnila. A samo frančiškan biti, se mu še ne zdi zadosti, — samostanska celica mu je preozka, rad bi postal še mučenec Kristusov. Na kolenih torej prosi svoje predstojnike, naj mu dovolijo iti Mavrom v Afriki oznanovat sv. evangelij. Ko mu dovolijo, se takoj napoti s starejšim tovarišem, bratom Filipom, ki je imel jednake želje.

Pa Bogu je zadostovala njegova dobra volja. Ko pride v Afriko in prične svoje apostolsko delovanje, napade ga nevarna bolezen, ki kar noče ponehati. Kaj mu kaže družega, kakor vrniti se domov? V štirih mesecih vendar toliko okreva, da se odpravi na ladijo, ki je bila namenjena na Portugalsko. A nasprotni vetrovi jo zanesó v Sicilijo in potniki so primorani v Mesini stopiti na suho. V Mesini takrat (leta 1221.) še ni bilo frančiškanskega samostana, pač pa v nekem gorskem, kakih 12 ur oddaljenem, jako prijetnem mestecu. Tukaj se je nekoliko odpočil in pokrepčal po težavni vožnji in dolgi bolezni toli utrujeni in opešani svetnik.

Na Laškem so ga čakale imenitne reči. Svetnik ni ničesar pričakoval in ničesar se bal; prepustil se je popolnoma božji previdnosti. Veselilo ga je najbolj to, da bode mogel videti ustanovitelja — sv. Frančiška in ž njim občevati.

4. Mašnik in sloveč pridišar.

(1221 — 1222.)

Sv. Frančišek je sklical na binkoštni praznik (30. maja 1221) generalni kapitelj (občni zbor) v Porcijunkulo, kamor so bili povabljeni vsi samostanski predstojniki pa tudi drugi bratje, da bi se prepričal o dosedanjem življenju in delovanju novega reda, in pa, da bi se posvetoval, kaj in kako je ukreniti za prihodnost. Z veseljem se poslužil sv. Anton te prilike, da bi videl in slišal serafskega ustanovitelja. Pot je bila dolga in potovanje takrat še silno težavno; a ne ustraši se truda, čeravno še tako bolan in slaboten, da bi le dosegel svoj namen. Ko pride v Asisi, je bilo zborovanje že skoro pri kraju; vendar je še videl častitljivo »vojsko« menihov, kateri so si bili kar pod milim nebom napravili šotore, ker niso imeli v tolikem številu prostora v samostanu. Da je tolik zbor tako častitljivih môž jednega srca in jedne misli močno povzdignil srce sv. Antona, pač ni treba še posebej omenjati; zlasti pa ga je občevanje s sv. Frančiškom tako očaralo, da je sklenil za vselej ostati v Italiji, kar je tudi storil njegov spremljevalec, brat Filip.

Toda kam naj se obrne? Ker je ves čas le ponižno molčal in bil tujec iz daljne dežele ter še zelo slaboten, imeli so ga za nerabnega nevedneža, ki bi bil le za napotje samostanu, kamorkoli bi prišel. Zato ga noče s seboj noben predstojnik. Slednjič se ga usmili predstojnik provincije Romanje, Gracijan po imenu, ne sluteč, kolik zaklad si je pridobil; pošlje ga na samotno goro sv. Pavla

blizo Bolonje, da bi se v tamošnjem samostanu porabil za kuhinjo in druga samostanska opravila.

V tej oddaljeni samoti je prebil svetnik devet mesecev, ki so bili poslednja a najkrepkejša priprava za velikanska dela, katera mu je odločila božja previdnost. Prav po zgledu svojega novega patrona, sv. Antona puščavnika, se je hotel pospeti do najvišje svetosti, ki je mogoča na svetu. Ničesar več si ni želel; Bog mu je bil vse, ker more človeka osrečiti na zemlji. Privoščil si je le malo spanja; postelja mu je bila trda deska, včasih pa zbodičasta nastel; kamen mu je bil za zglavje. — Na obrežju samostanskega hriba si je bil nekdanj goreč samostanski brat priredil samotarsko votlino za molitev in pokorila. To votlino si od predstojnika izprosi brat Anton, da bi v nji preživel vse proste trenutke. Ta puščavica, v sredi italijanske naravne krasote, bila mu je kakor zemeljski raj, kjer je med svetim premišljevanjem bival le s telesom, duh pa se mu je povspenjal v nebeške višave k bivališču Najvišjega, njegovih angeljev in svetnikov. Kadar ga je pa klicala stanovska dolžnost, popustil je takoj priljubljeno votlino in z veseljem opravil vse, karkoli je zahteval od njega najmanjši brat, bodisi v kuhinji, na vrtu, v cerkvi ali kjerkoli.

Vse druge čednosti pa je nadkriljevala njegova čudovita ponižnost, s katero je skrbno prikrival vse vrline, kakoršne je imel po svojem rojstvu, po natornih in čeznatornih darovih in lastnih pridobitvah. A popolnoma se mu pa vendar ni moglo posrečiti. Višji predstojnik Gracijan je začel bolj in bolj slutiti, kakšen biser si je pridobil

s preprostim bratom, za katerega drugi niso marali. Spoznal je, da je brat Anton bolj vreden, ko ne vem kdo drugi, da bi ga posvetili v mašnika. Zapove mu torej, naj se pripravi, in ob določenem času ga pošlje v bližnje škofijsko mesto Forli, kjer so se zbrali še nekateri drugi k mašniškemu posvečevanju. In ob tej priliki menda je bilo, da se je razpršil oblak, ki je toliko časa prikrival njegovo pravo vrednost, in da se je svetu pokazala nova zvezda, kakoršne še niso videli doslej.

Samostanski prednik je povabil k zmernemu kosilu zbrane brate, katerim se je pridružilo tudi nekaj benediktincev. Takrat pa je bila navada, da je mesto sedanjih napitnic imel kdo resen nagovor do zbrane družbe. Gvardijan najprej naprosi navzoče benediktince, naj bi kateri prevzel tak govor; a nobeden si ne upa nepripravljen govoriti. Sedaj se obrne do novomašnika Antona, naj on spregovori. Močno se ustraši takega povelja, rdečica mu oblije blede obličje. Ponižnost se vojskuje s pokorščino. Pokorščina zmaga, zakaj v samostanu se mora sveti pokorščini umakniti vse drugo razun greha.

Nekaj časa se spoštljivo izgovarja in brani, a ker predstojništvo ne prizna njegovega opravičevanja, prične — skoro gotovo v latinskem jeziku — ter govori začetkoma boječe in počasi, potlej pa se razvname in govor mu teče, kakor mogočen veletok, ki se je bil zaježil, pa se mu nenadno odpró zatvornice. Jasno in krepko je bilo njegovo govorjenje, prikupljiv in milodoneč njegov glas in veličasten ves njegov nastop. Še nikdar niso

slišali tako dovršenega govora. Ne dá se dopovedati, kako velikansk vtis je imel ta prvi govor sv. Antona. Vsi so spoznali, da ta preprosti, do- slej tako malo čislani menih je učenjak in svetnik, ki je nalašč skrival svoje vrline, da je to zaklad, ki se ne dá preplačati. Dobri pater Gracijan je bil kar omamljen veselja in ginjenja. Vsi so bili jedini v tem, da taka luč ne sme več ostati pri- krita, marveč se mora postaviti na svečnik, da bo žarno svetila daleč na okrog.

Ako sodimo po vspehah, kakoršne so imeli njegovi govori povsod, kamor se je prikazal, smemo reči, da je bil sv. Anton največji govornik vseh stoletij in vse, kar imamo še povedati o tem sve- tem čudodelniku, suče se bolj ali menj ob nje- govem izredno velikem govorniškem talentu, ki ga je Bog podpiral z obilnimi čudeži.

5. Na Francoskem.

(1222 — 1227.)

Hitro se je raznesel glas o tem nepričako- vano slavnem govoru in ime ponižnega skritega svetnika je zaslovelo na vse strani. Sporočili so tudi sv. Frančišku, ki je bil tega silno vesel; zakaj dobro je poznal svoj čas, ko se je krivoverstvo in ž njim v zvezi grdo življenje pogubno šopirilo sosebnost po Francoskem in Laškem, in sprevidel je, da ni nobene reči bolj potreba, kakor teme- ljitih, prepričevalnih in srca pretresujočih nauk. Hvalil je božjo previdnost, da mu ravno sedaj pošlje takega učenika. Takoj izroči sv. Antonu preimenitni posel — oznanovanje božje besede;

ob enem pa ga pošlje še v mesto Verčeli na Pijemontskem, da bi se tam še spopolnil v bogoslovskih vedah. A zopet se je pokazalo, da taka po sv. Duhu razsvetljena učenost ne potrebuje še posebnega spopolnjevanja; najboljši učeniki so v kratkem sprevideli, da se je še njim učiti od svojega svetega učenca, ki so ga čislali kot »angelja«. Ni še minilo leto in že so prosili svetega Frančiška, naj postavi sv. Antona samega za učitelja bogoslovja. Sveti ustanovnik piše (v začetku l. 1223) lastnoročno tako-le pismo: »Svojemu preljubemu bratu brat Frančišek pozdrav v Gospodu! Všeč mi je, da razlagaš bratom sveto bogoslovsko vedo, da le po takem učenju ne ugasneš duha, kakor je v naših pravilih. Z Bogom!«

Pa še tisto leto ga pokliče sv. ustanovnik v Bolonjo, kjer je osnoval višjo bogoslovsko šolo in ni vedel nikjer najti boljšega učitelja. A tudi tukaj je deloval samo jedno leto; videti je bilo, kakor da ga hoče imeti ves svet; zakaj sv. Anton ni le izvrstno učil v učenih šolah, marveč tudi ljudstvu je povsod, kamor je prišel, oznanjal besedo božjo tako lepo, kakor nihče drugi. Predstojniki namreč sklenejo leta 1224, poslati ga na Francosko, kjer so bile verske in npravne zmote Albižanov in drugih krivovercev cerkvi usekale hude rane.

Velikansko je bilo njegovo delovanje po Francoskem. Njegova prva skrb je bila, da se je frančiškanski red udomačil na Francoskem, kjer precej v začetku ni imel pravega zaupanja; utrjeval je najprej svoje sobrate v učenosti in svetosti. Kakor apostol je deloval v vseh najminenitnejših mestih

južne Francije, pa tudi preprostega ljudstva ni zanemarjal po deželi. Njegovim besedam se je bilo tem manj možno ustavljati, ker jih je Bog sam podpiral s čudeži.

V mestu Montpellier (beri Monpeljé) se je zgodil v tej dôbi oni čudež, zarad katerega še sedaj svetnika kličemo na pomoč, kadar bi radi našli kaj zgubljenega. Neki novic, ki se je bil naveličal samostanskega življenja, pobegne skrivaj in odnese neko knjigo, katera je bila svetniku silno ljuba zaradi lastnih zapiskov. Žalosten bolj zaradi neplemenitega in zlobnega dejanja, kakor zaradi dragocene knjige, začne svetnik moliti in prositi milosti zaslepljenemu redovniku, pa tudi pomoči, da bi zopet nazaj dobil tako težko pogrešano knjigo. Bog takoj usliši zaupno molitev svojega zvestega služabnika. Že čez jedno uro pride begunec v svetnikovo celico, poklekne predenj in v solzah spozna svoje nepremišljeno dejanje ter vrne knjigo. Videl je namreč nekega moža, ki je predenj stopil na potu ter mu srdito žugaje zapovedal, naj takoj nazaj dá ukradeno knjigo. Svetnik pristrčno zahvali Boga, ki je takoj uslišal njegovo molitev, mladeniča pa posvari zaradi njegovega nespametnega početja. Svetnikove besede so mu šle tako do srca, da je postal vzoren menih.

V ravno tem mestu je bila blizo samostana velika luža, kjer so žabe s svojo neprijetno godbo brate močno motile v molitvi in pri učenju. Svetnik jim zapové v imenu božjem, da naj umolknejo, in glej, odslej se ni oglasila nobena več! Tudi pripovedujejo, da je žaba, če so jo iz te vode prenesli kam drugam, precej začela zopet

kvakati; nasprotno pa je umolknila, če so katero od drugod prinesli v to vodo.

V mestu Bourges (b.: Burž) je bil neki krivo-verec (Guiald), ki je imel veliko privržencev. Ta se je s svetnikom prepiral o pričujočnosti Jezusa Kristusa v presvetem rešnjem Telesu. Čeravno je svetnik njegove ugovore pobijal s tako tehtnimi dokazi, da mu ni mogel ničesar več ugovarjati, vendar še ni hotel verjeti, marveč je rekel: »Če mi moreš s čudežem dokazati, se udam katoliški veri, drugače ne. Svetnik mu odgovori: »Zaupam svojemu Zveličarju Jezusu Kristusu, kateri mi bo milostno dodelil, kar zahtevaš.« Zdaj reče krivo-verec: »Tri dni ne bom dal svojemu mezgu jesti. Potlej pa mu bom vpričo vsega ljudstva ponudil najboljše klaje. Takrat pridi z zakramentom, in če bo žival pustila ponujano klajo, pa molila sveti zakrament, — tedaj se udam.« Sedaj se ločita, in vse je željno in radovedno pričakovalo, kaj se bo zgodilo.

Tretji dan je svetnik najprej z veliko pobožnostjo maševal; po maši pa nese presveto rešnje Telo, spremljevan od mnogo menihov, ki so šli s prižganimi svečami za Najsvetejšim, na trg pred zbrano množico. Krivoverec je že čakal, in ko se približa procesija, vrže ovska pred lačno žival; sveti Anton pa jo pokliče in zapové, naj čast skaže v sv. Hostiji nevidno pričujočemu Stvarniku in Bogu. In — o čudo! — s pobešeno glavo beži od toli zaželene klaje in poklekne pred najsvetejši Zakrament! Sveta groza prevzame vse navzoče; katoličani glasno razodevajo svoje veselje, krivoverci pa se osramočeni pozgubijo. Guiald se je spre-

obrnil in po njegovem zgledu še veliko drugih. (Leta 1225.)

Komaj je jedno leto deloval na Francoskem, že ga pošlje predstojništvo v mesto Puy (Püí) ob reki Loire (Loár) za gvardijana ondotnemu samostanu. Tu se odpre novo polje njegovi neumorni delavnosti, katero je Bog zopet podpiral z obilnimi čudeži.

V tem mestu je živel notar, ki je dajal s svojim razuzdanim in grešnim vedenjem veliko pohujšanje. Sv. Anton se mu vselej, kolikorkrat ga sreča, odkrije in spoštljivo prikloni ter priporoči v molitev. Notar misleč, da se norčuje ž njim, ga nekoč ves jezen ustavi in pravi, naj zahvali Boga, da je menih, sicer bi ga z bodalom prebodel, ker ga javno zasmehuje. »Ne, predragi moj brat«, prijazno odgovori svetnik, »nikakor vas ne zaničujem, marveč vam skazujem le čast, katera se vam spodobi. Kaj rad bi bil jaz svoje dni Bogu daroval svoje življenje, da bi bil prejel mučeniško krono; pa Gospod je drugače odločil. A vi boste kdaj umrli kot mučenec Kristusov, torej vas častim po vsej pravici. Tisti za vas tako častni dan se me spominjajte, prosim vas!« Glasno se zakrohota notar, ko sliši te svetnikove besede, a bile so preroške in so se natanko spolnile.

Nekaj let potem je romal tamošnji škof z velikim spremstvom k Jezusovemu grobu v Palestino; tudi oni notar, ki se je bil med tem časom popolnoma spreobrnil, se je pridružil romarjem. Pri Jeruzalemu je v svoji gorečnosti govoril zoper Muhameda, imenovaje ga grdega goljufa. Saraceni se razsrdijo, ga vržejo v ječo in ga tri dni mučijo

na najgrozovitejši način ter mu slednjič glavo odsekajo. Pred smrtjo razodene romarjem junaški mučenik, da mu je bil sveti Anton to že davno napovedal.

Neki reven in norčav človek je imel navado za svetim gvardijanom hoditi, kadar je šel iz mesta v bližnjo okolico na misijon, ter je motil njega in poslušalce s spakovanjem, mrmranjem in kričanjem. Nekega dne ga sveti Anton prav krotko prosi, naj bode vendar miren. »Ne morem«, odgovori norec, »če mi ne daš tistega pasú, ki ga nosiš.« Svetnik se takoj odpaše, stopi s prižnice in dá ubožčku svoj pas. Ta poljubi vrvico, se ž njo prepaše in, glej! takoj zgine njegova blaznost, obraz se mu ujasni — ozdravljen je! Jokaje poklekne pred sv. Antona in se zahvaljuje njemu in Bogu, na veliko radost zbranega ljudstva.

Nekoč je svetnik pridigoval v nekako dve uri od mesta oddaljenem kraju. Veliko ljudij se je bilo zbralo. Neka žena bi ga bila tudi silno rada šla poslušat, pa ji nikakor ni pustil njen razuzdani mož. Tako zelo je koprnela po božji besedi, da je šla v zgornjico ter tam pri oknu srce in oči in vse svoje misli obračala proti onemu kraju, kjer je sv. Anton pridigoval. Zgodilo se ji je, kakor je verovala: res je čisto jasno in razločno slišala svetnikove besede, kakor bi govoril prav blizu. Ker je le dolgo ni nazaj, začne se mož jeziti, češ, kaj dela gori toliko časa. »Pridigo poslušam«, odgovori tako mirno, kakor bi se ne bilo zgodilo nič čudežnega, vsa zaverovana v poslušanje. Mož se norčuje, a slednjič gre tudi on poslušat, in glej, tudi on sliši dve uri oddaljenega

govornika. To ga tako pretrese, da se takoj spreobrne in potlej ne zamudi nobene svetnikove pridige in po smrti svoje soproge obleče oblačilo sv. Frančiška ter postane jako goreč redovnik.

Ob drugi priliki je v mestu pridigoval sveti Anton. Med pridigo se približa zvesto poslušajoči gospej pismonoša in ji oddá pismo s sporočilom, da je bil ravnokar umorjen njen sin. Uboga mati začne zdihovati in jokati ter skoro omedli, tako da je bila vsa cerkev po koncu in pridigarja skoro ni bilo več mogoče razumeti. Svetnik dá znamenje, naj bodo mirni, in pravi: »Draga gospa, pomirite se! Vaš sin je zdrav in se dobro počuti. Ta mož je poslanec hudobnega duha in je prišel, da bi motil božjo besedo in kratil njeno korist. Sleparija je, le zaupajte v Boga in mojo besedo!« In takoj se zgubi satanov sel, ljudje pa še bolj čislajo svetnika in njegove pridige.

V takem plodonosnem delovanju mu je minilo leto in v jeseni leta 1226 je bil v slavnem mestu Arlesu (beri Arlu) kapitelj vseh francoskih frančiškanov, katerega se je moral tudi sv. Anton kot gvardijan vdeležiti. Potovanje je bilo takrat težavneje nego sedaj, a bilo je tem mičnejše, ker je bilo možno natančneje opazovati krasno naravo in bolje spoznavati ptuje ljudi, zlasti po deželi. Sv. Antonu je bilo tako potovanje tem ljubše, ker je bil jako rahločuten opazovatelj božjega stvarstva in je v ljudomilosti posnemal svojega Gospoda Jezusa Kristusa. Dobri ljudje so pa tudi zelo čislali pohlevne frančiškane in jim radi postregli, kamor so prišli. Ob taki priliki se je primerilo, da se je neki bogoljubni ženi ubila krasna poso-

dica, ravno ko jo je hotela z vinom napolniti. Da bi mogla dobre patre bolj počastiti, izposodila si je bila to dragoceno posodico pri sosedi in zelo ji je bilo hudo, da se ji je pripetila ta nesreča. Svetniku se smili postrežljiva »Marta« zaradi te nezgode, podpre glavo z rokami in moli, pa glej čudo! — koščki razdrobljene posode se zopet strnejo in sprimejo, da je taka kakor poprej.

Takrat je še živel sveti Frančišek. Četudi ni prišel osebno h kapitelju, a vdeležil se ga je v duhu. Tega se je prepričal sv. Anton, ko je pri tem shodu pridigal bratom o napisu: »Jezus Nazareški, Kralj judovski«. Ko je sveti govornik ganljivo opisoval ljubezen in svete rane umirajočega Jezusa, zagleda nenadno sv. očeta Frančiška pri vratih, kateri je držal roke razprostrate v podobi križa, in natanko so se videle njegove rane — takrat jih je že nosil dve leti. Zadovoljno in veselo je zrl na ljubega govornika, ki je tako lepo govoril o najljubšem mu predmetu. Tako je ostal nekaj časa, blesteč in poveličan, potlej pa je blagoslovil ljubljene brate in zginil. Razun svetega Antona ga je videl še neki drug brat; vsi navzoči pa so čutili nenavadno dušno tolažbo, ter ni bilo dvoma, da je res sveti ustanovitelj bival med njimi. Prišel se je takorekoč poslovit k svojemu ljubljencu, sv. Antonu, ker tri tedne pozneje se je že preselil v srečno večnost.

Pri tem kapitelju je bil sv. Anton izvoljen za načelnika nove provincije Limuzénske, ki se je ustanavljala v središču francoske dežele. Kdo bi bil pač sposobnejši za tako nalogo, kakor svetnik, katerega je Bog vedno podpiral s čudeži. Navadno

je bival v mestu Limoges-u (beri: Limóžu), od koder je hodil na razne strani, da bi širil in urejeval frančiškanski red, pobijal krivoverstvo in ljudstvo utrjeval v veri in bogoljubnem življenju.

Nekega dne se je primerilo, da brat kuhar ni imel ničesar, da bi kosilo skuhal bratom. To zadrego potoži sv. Antonu. Svetnik ukaže prositi neko pobožno gospo, naj bi iz ljubezni do Boga poslala nekoliko zelenjave stradajočim menihom. Čeravno je dež curkoma lil, vendar zapové blaga gospa svoji dekli, naj takoj gre na vrt po zelenjave in naj jo nese z drugimi jedili vred bogoljubnim bratom v samostan. Dekla točno spolni gospejino povelje, a dež je kar nič ne zmoči niti na vrtu niti na potu proti samostanu.

Neka druga gospodinja je tudi mnogokrat kako miloščino nesla ubogim bratom v samostan. Zaradi tega se je njen divji mož nekoč tako razsrdil, da jo je hudo pretepal in ji skoro vse lase populil z glave. Ubožica je to krivico potožila patru Antonu. Svetnik moli s svojimi brati za užaljeno dobrotnico in pri tej priči ji zgine vsa bolečina in lasje ji zopet zrastejo! Divji mož pa se spokori in postane sam velik prijatelj menihov.

Dve pobožni materi, ki sta radi hodili poslušat svetnikove govore, sta nekoč vrnivši se domov našli mrtvo vsaka svoje dete; jedno se je zadušilo v zibeli, drugo pa je umrlo v kotlu vrelega kropa. Obe prosita svetnika pomoči; prvi reče božji služabnik: »Kar mirna bodi, sestra, pa pojdi domov! Bog te bo potolažil,« — in res ji veselo naproti priskaklja deček čisto zdrav; otroka

druge matere pa so sosedje, ki so brž pritekli, izvlekli nepoškodovanega iz vrele tekočine.

Čudežen pomočnik je bil tudi v skušnjavah. Nekega novica je motila skušnjava, da bi zapustil samostan in šel spet med svet. Sv. Antonu se smili mladenič, pokliče ga k sebi, dihne vanj in reče: »Sprejmi sv. Duha!« Ob tej besedi se zgrudi kot nezavesten na tla; a kmalu se zavé in ves vesel pripoveduje, kako je gledal na prečudno lepih livadah nebeške reči. Več mu svetnik ni pustil povedati. Postal je izvrsten redovnik. — Nekoga drugega so trpinčile nečiste skušnjave; svetnik mu ogrne svoj plašč in skušnjave so ga popustile za vselej. Ta dogodba je tudi vzrok, da sv. Antona slikajo z lilijo v rokah; v Padovi se vidi tudi podoba, kjer se sv. Anton sprehaja med lilijami, z napisom: »Moj ljubi se pase med lilijami«.

V tem času je bil poklican nekoč na svoje poprejšnje mesto v Bourges, da bi pridigal pred papeževim poslancem ob nekem zboru. Zbrala pa se je bila tolika množica ljudij, da je moral govoriti na prostem. Vse je bilo zamakneno v njegov nebeško lepi govor; kar se začne nebo temniti, bliskati in grmeti, črni oblaki žugajo strašno nevihto. Vsak misli le na to, kako bi se rešil in prišel pod streho. Svetnik pa dá z roko znamenje, in obljubi v polnem zaupanju na njega, »kateremu so vetrovi pokorni«, da ne bode niti kapljica nikogar zmočila, ako ostanejo mirni vsak na svojem prostoru. Ljudje so zaupali njegovi besedi in niso bili osramočeni; zakaj okrog in okrog je divjala silovita nevihta, tam pa, kjer je bila zbrana množica s svetim Antonom, kar kapljice ni bilo. Po

pravici se je vse čudilo in še višje cenilo svetega govornika in njegovo besedo.

Tudi v tem se je razodevala njegova nenavadna svetost, da je bil večkrat na dveh krajih ob enem delujoč. Nekoč je pridigal v cerkvi sv. Petra v Limožu veliki četrtek, ko so opravljali menihi doma cerkvene molitve. Ko pridejo do berila, katero je imel po navadi čitati sveti Anton, se kar nenadno prikaže v koru sveti mož in prebere svoj del do konca, ne da bi zapustil prižnico ali nehal pridigati. — Ob drugi priliki je pridigal velikonočni praznik, menda je bilo še v Monpeljé; kar se spomni, da bi moral doma v samostanu pri službi božji peti slovesni »aleluja«; pozabil je bil namreč mesto sebe naprositi katerega drugega brata. Pristrčno prosi Boga, naj zabrani, da bi po njegovi krivdi ne bila motena služba božja; potlej preneha govor, zakrije glavo s kapuco in se nekoliko nasloni. Med tem prestankom se čudežno pridruži bratom in zapoje »aleluja«, potlej pa precej zopet nadaljuje pridigo, kakor da bi si bil le nekoliko odpočil in oddahnil.

A kmalu je imel zapustiti Francosko in se vrniti na Laško. Vendar predno ga spremimo drugam, omeniti nam je še neko jako imenitno dogodbo iz tega časa. — Znano nam je že, kako velik častilec Matere božje je bil sv. Anton. Najveličastnejši praznik Marijin, vnebovzetje, je bil njegov rojstveni dan. A ravno ta ganljiva skrivnost Marijina se je nekakšno prezirala celo v knjigi, iz katere so brali v koru pri dnevnicah. To je svetnika močno bolelo, in ko ves žalosten premišljuje o tem, prikaže se mu presv. Devica v

nebeški svitlobi in ga zagotovi, da je bila res tudi s telesom vsprejeta v nebeški raj, in prigovarja mu, naj brez skrbi povsod pridiga o tem poveljanju njenega brezmadežnega telesa, katerega si je Bog sam izvolil za svoj prestol. Neizrečeno je bil vesel in odslej je še z večjim navdušenjem prepeval svojo priljubljeno pesem: »O gloriosa Domina!« in častil Marijo. Le pomisli, dragi čitatelj, ko bi nama došla ta sreča, da bi smela že tu na zemlji zreti premilo obličje nebeške Kraljice, meniš-li, da bi se nama nič ne ogrelo srce? Kaj pa še le svetniku!

6. Zopet na Laškem.

(1227 — 1231.)

Sv. Anton se je poslovil na Francoskem ob koncu leta 1226. in je prišel na otok Sicilijo, pa proti lastni volji, ker so viharji zanesli barko, kakor pred 6 leti. Potreboval je počitka, a ni ga našel, ker na vse strani so ga vabili in prosili, naj bi prišel pridigat in ljudstvo vnemat za bogoljubno življenje. Velikansk je bil tudi tukaj vspeh njegovih govorov.

Pa tudi nasprotniki so se oglasili. Jeden izmed njih je celó skušal svetnika ob dobro imé pripraviti. Neki petek ga povabi na kosilo in mu dá pripraviti mesnih jedij, — perotnine, češ, da redovnik mora po samostanskih pravilih jesti, kar se mu dá in si ne smé izbirati. Je-li imel zaradi bolehnosti od predstojnikov posebno dovoljenje ali celó zapoved tako ravnati, ne vemo, a svetnik je vedel, kaj dela, — jedel je, lepo se zahvalil in šel.

Brž plane navidezni prijatelj na ostanke, zavije in nese k škofu, da bi se sam prepričal, kolika je svetost tako slavljenega meniha. Kdo pa bi popisal strah in sramoto zvijačnega tožnika pa veselje pobožnega škofa, ko v zavitku ne najde družega, nego — ribje koščice. Jasno je bilo, da se je Bog sam potegnil za čast svojega svetnika. Da ga je vse le še bolj častilo, ko se je to razvedelo, ni mi treba še posebej omenjati.

Približala se je spomlad in sveti Anton zapusti prelepi otok, kjer je vkljub obilnemu delovanju v naravni milobi južnega podnebja dokaj okreval, ter se odpravi proti Asiziju. Med potjo pa se pomudi tudi v Rimu.

Takrat je bil ravno izvoljen nov papež, 83 letni starček Gregor IX., poseben prijatelj sv. Frančiška in njegovega reda. Zeló se razveseli, ko se mu predstavi ranjcega svetega prijatelja najboljši sin, pohlevni sv. Anton. Papež mu naznani željo, naj bi vpričo njega in zbranih kardinalov oznanjal besedo božjo o velikonočnem času, ko se je zaradi odpustkov v Rimu zbrala silno velika množica ljudij iz raznih krajev. Kakor vselej, tako je imelo tudi sedaj neznansko moč njegovo govorjenje. Učeni in neučeni, imenitni in priprosti, pravični in grešniki so bili presunjeni do dna srca, vse, vse je čutilo moč njegove besede. Pomniti je tudi, da so bili tu ljudje raznih dežel in jezikov — Italijani, Francozi, Španjci, Nemci in Slovani, pa vsi so ga razumeli, kakor bi govoril v njihovem jeziku, in vendar je govoril latinski. Celó papež je bil ves ginjen in navdušen, ter je rekel: »Skrinja obojne zaveze in zakladnica sv. pisma je ta.«

Pri občnem kapitelju v Asiziju je bil sv. Anton izvoljen za provincijala vse Zgornje Italije. Naložilo se mu je res težko delo, ker takrat se je še-le ustanavljalo, urejevalo in utrjevalo frančiškansko življenje; po drugi strani pa je bila malone vsa laška dežela razdeljena po strankarstvu in zlasti na severju so jo kužila še raznovrstna krivoverstva, ki so so usiljevala iz južne Francije. Z vso resnobo se loti svetnik svoje velikanske naloge ter gre od mesta do mesta, od samostana do samostana. Italija mu je postala domača zemlja, in tudi o njem bi se lahko reklo, kakor o njegovem božjem Učeniku: Hodil je po svoji domači deželi, učil in čudeže delal v Jezusovem imenu. Tu je bil zares vrhunec — venec njegovega delovanja. Najljubši delokrog mu je bila pa Padova, kakor Zveličarju nekdanj Kafarnaum; zato se to mesto tudi imenuje »serafski Kafarnaum«. Na svojem misijonskem potovanju je prišel na Furlansko, Benečansko, v Gorico, Trst, Istro — prav do naših bogoljubnih prednikov. Zato ga pa tudi Slovenci povsod tako goreče častimo; vendar se mi zdi, da si še vse premalo izkoriščamo njegovo veliko moč in oblast v nebesih, — da zlasti vse premalo posnemamo njegove ljubeznive čednosti: angeljsko čistost, skromno ponižnost, serafsko pobožnost do presv. rešnjega Telesa, detinsko ljubezen do Matere božje, apostoljsko gorečnost itd.

Oglejmo si še nekatere posameznosti! Že v začetku je svetnik naletel na velike težave. V Romaniji so bili krivoverci v mestu Rimini že tako preslepili ljudi, da se niso zmenili niti za besedo

sv. Antona. Prvikrat se mu je to primerilo, da ni zmogla moč njegovega govora. Svetnik se zaprè v svojo celico, moli in se pokori ter v solzah prosi za duše trdovratnikov. Bog ga usliši in mu pride na pomoč z neslišanim čudežem.

Čez tri dni zapusti sv. Anton samotno celico in gre naravnost na obrežje jadranskega morja, kjer se izliva reka Marekija, poklekne, opravi gorečo molitev, naredi čez morje znamenje sv. križa in zapové ribam, naj se približajo na vrh vode: »Pridite brezumne ribe, pridite in poslušajte besedo Gospodovo, ker se nezvesti krivoverci branijo jo poslušati!« Na te svetnikove besede se prične čudovit prizor: morje se začne gibati in na površju se prikaže množica raznovrstnih rib, velikih in malih, ki urno kakor v procesiji plavajo proti sv. Antonu in se z glavami po koncu razvrstijo v najlepšem redu, kakor vojaki pred poveljnikom; najmanjše prihitijo prav blizo, za njimi se postavijo ribe srednje velikosti in v ozadju, kjer je globočja voda, ostanejo največje ter vse mirno in pazljivo pričakujejo besedij sv. čudodelnika. Sedaj se prične pridiga, kakoršne še ni slišal svet: »Ribe, stvari Božje, slavite Gospoda in zahvaljujte ga, da vam je dal za stanovanje tako plemenito prvino (element), kjer imate pribežališče pred nevihto in človeškim zalezovanjem. Vode je naredil tako čiste in prozorne, da morete tem lažje dobiti svoja pota in svoj živež. Bog vas je ob stvarjenju blagoslovil, da vas je v obilnejšem številu, kakor drugih živalij. Ob vesoljnem potopu ste ve jedine zunaj barke ostale žive in nepokončane. Vas se je poslužil Gospod, da je preroka Jona rešil smrti ter ozdravil

slepega Tobija. Ve ste podale Gospodu davski denar, da se je mogel plačati davek zanj in za njegovega učenca. Ve ste tudi jedilo spokornikom, ki se mesa zdržujejo. Sam Odrešenik je po svojem vstajenju blagovolil uživati vaše meso v dokaz svoje človeške natore in svojega vstajenja od mrtvih. Da, Gospod je celo hodil po vaši prvini vam nad glavami in svoje učence si je izbral izmed ribičev, da jih je naredil ribiče ljudij, zato vas je tudi toliko nagnal v njih mreže. O, ve vse brezštevilne ribe, male in velike, in vse živali, ki se gibljete po vodi, slavite Gospoda in povelečujte ga nad vse vekomaj!«

Po teh besedah, ki so jih ribe ves čas pazno poslušale, je nastalo med njimi neko šumenje, nekatere so odpirale gobčke, druge z glavo migale ter čast skazovale Stvarniku, kakor so mogle. Poprej se niso umaknile z mesta, dokler jih ni sveti Anton blagoslovil in odslovil. A tudi ljudje, kateri so bili trumoma privreli k morju, so bili silno presunjeni in ginjeni. Mnogi so glasno jokali, drugi pokleknili pred svetnika in ga prosili odpuščenja. To se vé, da je svetnik porabil to priliko in tako vživo popisal hudobijo greha, posebno krivoverstva, da se je spreobrnilo vse mesto razun peščice trdovratnih hudobnežev.

Le-ti pa so celo hoteli svetnika zastrupiti. Povabili so ga v ta namen na kosilo; a po božjem razodenju je svetnik spoznal njihovo zlobno nakano. Milo jih posvari in hoče oditi, oni pa le tiščijo vanj, češ, da ga niso hoteli umoriti, marveč le prepričati so se hoteli, je-li resnična Kristusova obljuba, ko je rekel učencem, »da jim ne bo

škodilo, če bodo kaj strupenega pili.« Zagotovijo ga, da bodo vsi prestopili h katoliški veri, ako pojé strup in mu ne bo škodoval. Svetnik blagoslovi zastrupljeno jed in povžije brez vsake najmanjše škode. To pa premaga tudi najtrdovratnejše.

Na daljnem potovanju pride tudi v našo bližino ter ustanovi frančiškanski samostan v Trstu, kjer so sedaj kapucini, in v Gorici. Ko pride v Udine, ga ljudstvo močno razžali; ker ni bilo prižnice ali družega primerne prostora, gre kar na drevo in začne pridigati, a množica ga moti s sikanjem in vpitjem. Svetnik pa, ki se ni hotel nikomur vsiljevati — gre dalje. Ko pa zvedó, kako svetega in čudodelnega moža so tako žaljivo zavrgli, bilo jim je žal in mnogi so ga šli pozneje obiskat v Padovo, doma pa so mu napravili kapelico z njegovo podobo, ki kaže, kako z drevesa govori in uči. — Blizo Udin na severno stran je prijetno mestece Gemona, kjer je bil svetnik prijaznejše sprejet, tako da je začel zidati cerkvico v čast brezmadežne Matere božje z malim samostanom. Ob tem zidanju poprosi nekega kmeta, ki je memo peljal prazen voz, naj bi mu »zavoljo ljubega Boga« nekaj kamenov vrh klanca peljal za samostan. Kmet pa mu odbije prošnjo, češ, da mora na pokopališče peljati ravnokar umrlega mladenciča, in ob tem pokaže na vozu mladega človeka, ki je spal ali se vsaj tako delal, kakor bi spal. »Nu, pa peljite v božjem imenu!« je odgovor tako drzno nalaganega svetnika. Ko se je lažnjivi voznik nekoliko oddaljil, začne klicati dozdevnega mrliča; kliče ga, obrača, dreza in stresa — pa

vse zastonj, mladi tovariš je res mrtev. Ves preplašen priteče kmet k svetemu Antonu, poklekne predenj, spozna svojo laž in prosi, naj mu vendar mrliča zopet oživi. Z resnobnimi besedami ga okrega svetnik, gre k vozu, moli in prekriža mrliča in — mladenič se prebudi iz smrtne spanja! Da je tudi ta čudež imel najboljše nasledke, si lahko mislite. — Nekaj časa se svetnik pomudi še v Benetkah in proti koncu leta 1227 pride v Padovo, ki postane odslej središče njegovih misijonov.

To mesto je bilo takorekoč sredotočje vsega zla, ki se je takrat šopirilo po Laškem. Vendar zaupanje in spoštovanje so imeli do sv. čudodelnika, čegar slava se je razlegala že vsepovsod, in so ga željno poslušali. A sv. Antona poslušati pa spokoriti se, to je bilo skoro neločljivo. Po preteku dveh mesecev je bilo mesto že kakor prerojeno. Niso se spreobračali le največji grešniki, marveč prikazovale so se tudi nežne cvetlice svete nedolžnosti.

Med drugimi se je pri njem oglasil *Luka Belludino*, mladenič plemenitega rodu, ki si je bil pridobil v višjih šolah temeljito učenost, pa ostal ves čas nedolžen in pohlevno priprost. Ta mu je bil zvest tovariš do smrti in je še po njegovi smrti vrlo deloval v duhu svojega učenika ter dospel do velike popolnosti. Umrl je 86 let star, njegovo telo počiva poleg svetega Antona v Padovi.

Druga cvetlica, ki jo je prevzel v svojo posebno oskrbo, je bila *Helena Enzelmini*, tudi iz imenitne hiše. Ta devica je razodevala že v

detinski dôbi nenavadno blagočutnost in svetost. Ogibala se je mala deklica celo otroških igrač, da bi mogla ostati bolj zbrana in da bi imela več časa za molitev. Svoje stariše je zelo spoštovala in jim radovoljno spolnila vsako željo, le k temu se ni dala pregovoriti, da bi šla k javnim gostijam, na plesišče ali sploh v kako družčino, kjer je bilo količkaj nevarnosti za sveto čistost. Ta dobra dušica sliši v 12. letu pridige sv. Antona in se tako zavzame za krščansko popolnost, da sklene svetu se popolnoma odpovedati in le Jezusu živeti. Svetega Antona naprosi, naj ji bo dušni voditelj; in svetnik, ki ni odslovil niti največjega grešnika, pač takemu angelju ne more odreči pomoči. Po njegovem nasvetu gre v samostan sv. Klare, ki ga je bil sv. Frančišek ustanovil v Padovi l. 1220. Tukaj si je nakladala tako ostra pokorila in je tako hitela na poti popolnosti, da jo je moral svetnik še zadržavati. Končno pa ji je Bog sam odločil pokoro; 16 let je preživela v neznano grozoviti bolezni, ki jo je z ganljivo potrpežljivostjo veselo prenašala do svoje blažene smrti.

V tem času sta se zgodila dva čudeža, ki ju moramo pač največjim prištevati. Osemnajst let je že minilo, kar je bil sv. Anton zapustil domačo hišo, in osem let, kar je bil ostavil tudi svojo domovino, Portugalsko. Že v začetku smo omenili, da je bil njegov oče Martin v višji kraljevi službi. Ker se je pa preveč zanašal na poštenost ljudij, ni skrbel vselej za pobotnice izplačanih vsot. Nekateri brezbožniki so to zlorabili in ga z lažjo pripravili v največjo zadrego, da bi bil zgubil prostost ali celó življenje. Strašna poskušnja za

poštenjaka! Toda njegov sin ni dobil od Boga toliko milostij le za tuje ljudi . . . Ko je bila sila največja in so krive priče že jele zmagovati, prikaže se kar nenadno pred sodniki in krivičnimi tožniki sv. Anton iz Padove. »Brezbožneži!« jim zakriči, »ali ne boste takoj spoznali, kako so vas moj oče izplačali ob tej in tej uri s takim denarjem? Ne tajite dalje! Božja jeza bi vas zadela.« Kakor bi treščilo, popadajo krivičniki na kolena in spoznavajo resnico. Svetnik pa zopet zgine in vse se je tako zvršilo, da ga še pogrešili niso bili doma.

Kmalu potem se je pa imela še sijajnejše pokazati njegova pomoč. Njegov oče je bil celo obdolžen umora; že so ga bili izročili sodnji in, ker ni mogel dokazati svoje nedolžnosti, obsodili na vislice. Bog pa je svetniku razodel nevarnost njegovega očeta. Sv. Anton poprosi predstojništvo (čeravno je bil sam provincijal), da bi smel za nekaj časa iz samostana; pri tem pa ne misli na neizmerno daljavo od Padove do Lisabona in na težave daljne poti, marveč zaupa v Gospoda. In ne zastonj! nekaj časa gre in takoj je čudežno prestavljen v Lisabon pred sodnike, katerim tako prepričalno dokazuje nedolžnost očetovo, da vsi izprevidijo, da je bil po nedolžnem obsojen — a kje so dokazi? Svetnik pelje sodnike k umorjenemu mrliču in mu v Jezusovemu imenu zapové, naj razodene, je-li res njegov oče kriv tega umora. In glej! mrlič se vzdigne in z votlim mrliškim glasom pové, da je on čisto nedolžen, in potlej zopet takoj umrje. Sodniki so še svetnika prosili, naj ga vpraša, kdo je morilec, a svetnik odgovori,

da ni prišel krivičnika naznanjat, marveč le nedolžnega rešit. Potlej ostane še nekaj časa med svojci ter jih opominja, naj hvalijo Boga, ker z njegovo voljo in močjo se je to zgodilo, naj se ga spominjajo, kakor tudi on vedno moli za njihov blagor. Potlej ga pa zopet duh Božji odnese izpred njihovih očíj — nazaj v Padovo. Le jeden dan in dve noči je bil odsoten.

Iz Padove je nadaljeval svoje misijonsko delovanje ter zlasti obiskal še one kraje, kjer ni bil še poprej n. pr. Mantovo, Milan, Verono itd. Poslušalcev je imel čimdalje več; mnogokrat je moral govoriti pod milim nebom, ker se je zbralo do 30 tisoč ljudij; njegova beseda je imela božjo moč, kateri se ni mogel nihče ustavljati. Celo divjega in neusmiljenega trinoga Ecelina je pretresla. Ta trinog je strahoval ondotne kraje petnajst let. Ni se zmenil za cerkvene kazni, ne za solze stiskanih prebivalcev. Padovanci so se bili spuntali zoper njega in jeden dan jih dá pomoriti 12.000. Verona, kjer je navadno bival, je bila že skoro brez ljudij; v vsem skupaj je pomoril do 55.000 ljudij, med njimi tudi svojega brata in svaka, pa 67 bratov iz serafskega reda. Pred tega nečloveško krutega trinoga, kateremu se nikdo ni upal ugovarjati, stopi pogumno sv. Anton. Najde ga v palači na prestolu sedečega in okoli njega trumo vojakov, ki so bili pripravljani na vsak migljej ubogati svojega gospoda. Z vnetljivimi besedami mu očita vse njegovo krivično in trinško ravnanje, stavi mu pred oči smrt in strašno sodbo, obljubi pa tudi rešenje, ako se poboljša. Vojaki so kar strmeli in čakali, kdaj jim Ecelino

ukaže, naj na drobne kosce razsekajo drznega meniha. Ali božja volja je bila, da se je zgodilo nekaj čisto drugačnega: trinoga svetnikove besede tako ganejo in mu tako preženó divjo surovost, da postane krotak kot jagnje; odpaše si meč in pas ovije okrog vrata v znamenje udanosti ter poklekne pred svetnika, spozna svoje zadolženje in obljubi poboljšanje. Svetnik gre, njegovi so-krivci pa se čudijo takemu vedenju, pa Ecelino jim resno odgovori: »Kaj se čudite? Na mojem mestu bi bili ravno tako storili; zakaj ko je govoril ta mož Božji, sijal je z njegovega obraza nebeški svit, ki mi je šel skoz mozeg in kosti ter me pretresel. Brat Anton je svet mož; gorjé mu, kdor se mu ustavlja.«

Vendar kmalu se mu strah toliko poleže, da se hoče še posebej prepričati o nesebičnosti in svetosti brata Antona. Pošlje mu namreč svojih služabnikov z darili, katera naj bi blagohotno vsprejel kot izraz odkritosrčnega spoštovanja. Ob enem pa tudi služabnikom naroči: »Ako vsprejme ta darila, umorite ga pri tej priči; ako jih pa noče vzeti, pustite ga in ne prizadenite mu nič žalega«. Svetnik nevoljen odkloni ponujeni dar, in pravi: »Ne želim ni trohice Ecelinovega blaga, pač pa njegovega poboljšanja. Le povejte mu, da ne odide pogubljenju, ako se odkritosrčno ne spreobrne«. Ko trinog to zvé, vsklikne: »Zares, Anton je svet mož. Ničesar ne smemo početi zoper njega«. Spokoril pa se Ecelino le ni in je čez dvajset let umrl ranjen in ujet in izobčen — v obupnosti.

Svetnikove besede so tukaj padle na nerodovitno zemljo; a ne tako pri drugih. Padova se je čisto

predružačila, osobito so imele postne pridige čudovit vspeh. Ženske so odpravljale nepotrebno ničemernost pri obleki, stara sovraštva so zginjala, že dolgo pogrešani domači mir se je povračal, obhajale so se vesele sprave, nedolžni jetniki so se reševali iz ječ, krivično blago se je vračevalo, storjena škoda popravljala, obrekovanje preklicavalo, greh se je povsod umikal. Okrog spovednic je bilo toliko spokornikov, da jih niso mogli spovedati spovedniki vsega mesta.

Mnogim, ki so bili posebno močno uklenjeni v grešne verige, se je svetnik čudežno prikazal v spanju in jih je priganjal, naj gredó k spovedi in naj se spokorijo. Nekateri so pravili, da jim je imenoval tudi ime onega spovednika, kateremu naj odkrijejo rane svojega srca, ali pa, da jih je opozoril na skrivne grehe ter jim povedal še čas in kraj, ko so jih bili storili.

Celo roparjem je šel njegov glas do živega. Nekoč se je preobleklo dvaindvajset takih zločincev in je prišlo bolj morda iz radovednosti, nego iz ljubezni do besede božje poslušat sv. Antona, ki jih je s svojim govorom tako presunil, da so potlej vsi skesani prišli k svetniku, mu razodeli, kdo da so, in zakaj so bili prišli. Pridigar je namreč govoril o takih grehah in tako, da si niso mogli drugače misliti, kakor da mu je Bog razodel njihovo navzočnost; govoril je tako pretresljivo o božji pravičnosti, pa zopet tako vablljivo o božjem usmiljenju, da se niso mogli več ustavljati. Vsi so sprejeli zakrament sv. pokore. Ob slovesu jim še resno zatrdi, naj se nikar več ne povrnejo v poprejšnje grehe, ker Bog bi jim nikdar več ne

skazal tako čudežno svoje milosti in umrli bi sramotne smrti. Večinoma so se stalno poboljšali; nekaj pa je bilo nezvestih in zgodilo se jim je po svetnikovem prerokovanju: bili so ujeti in umorjeni.

Neki mladenič, po imenu Leonardo, se je spovedal, da je v hudi jezi svojo mater suval z nogo. Svetnik ga ostro posvari in, da bi mu prav jasno dokazal grdo zlobnost takega počenjanja, mu reče, da noga, katera se je vzdignila zoper mater, zasluži, da bi se odsekala. Mladeniču so šle te besede toliko do srca, da pridši domov, res vzame sekiro in si odseka nogo. Ko mati zagleda svojega sina onemoglega v krvi na tleh in zvé vzrok, hiti k svetniku in mu bridko očita. Svetnik pa ji rahlo in pohlevno razloži, kako je bilo, in gre takoj k njenemu sinu, čigar preprosta pokorščina in velikodušnost ga je zelo ginila. Ubogega ranjenca najprej tolaži in mu prigovarja, naj trdno zaupa v Boga; potlej pa poklekne, vzame odsekano nogo, nazaj pritisne in pokriža, in glej! takoj se oba dela tako sprimeta, da ni ostalo niti rane niti obrunka.

Neki velik grešnik se je vsled pretresljive pridige tako kesal svojih grehov, da se je začel milo jokati. Hotel je svetniku povedati svoje grehe, a zaradi samega jokú ni mogel nobene besede iz ust spraviti. Svetnik mu prijazno veli, naj gre in spiše svoje grehe ter se zopet vrne. Grešnik je storil tako; svetnik prebere in mu dá sv. odvezo. Ko pa list spet nazaj izroči spokorniku, bil je čisto bel — zginilo je bilo vse pisanje. Bog je hotel ubogemu grešniku poplačati odkritosrčno skesanost in ga potolažiti s tem vidnim čudežem.

V Florenci so naprosili svetnika, naj bi prevzel pogrebni govor ob pokopu nekega bogatega moža, ki si je bil po krivici in s skopostjo nakopičil velikih zakladov. Sveti Anton govori o Gospodovih besedah: »Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce« ter izraža z njemu lastno zgovornostjo strašno misel, da je ranjci pogubljen ter konča svoj govor s pretresljivim pozivom, naj gredó odpret njegovo blagajnico, tam bodo našli njegovo srce pri denarjih. In res so našli še gorko srce v zakladnici, mrtvo truplo pa brez srca. Seveda niso mrliča pokopali na blagoslovljeno pokopališče in blagodejen strah je prešinil zlasti trdosrčne bogatine, kakoršnih je bilo obilno v tem mestu, in premnogo se jih je spokorilo.

Najljubeznivejša zgodba pride pa sedaj na vrsto. Blizo Padove v Campo-Sampiero (Polje svetega Petra) je živel pobožen grof Tizo, ki je silno častil svetega Antona ter ga povabil na svoj grad. Blagosrčni svetnik mu spolni željo in ga res obišče. Bogoljubni grof je ves srečen, da sme pod svojo streho prenočiti takega služabnika Božjega. Ko po noči — ali nalašč ali slučajno, se ne more vedeti — gre memo svetnikove sobice, vidi ob vratih bliščeče žarke sijati iz spalnice. Zvedavo pogleda skozi ključevo luknjo ali skozi špranjo in pred svetnikom na mizi zagleda dete prečudne lepote, ki smehljuje stegne ročice proti svetniku in ga objemlje, pa tudi svetnik ga vzame v naročje in se mu dobrika v neizmerni radosti. Tudi grofa prevzame nepopisno veselje, pa zdi se mu, da je dete proti vratom pokazalo in opozorilo nanj. Ko mine ta presrečni nebeški obisk, gre prosit sv. Anton

grajščaka, naj iz ljubezni do božjega Deteta, ki ga je gledal, nikomur ne pravi o tem ničesar, dokler živi. Grof obljubi in zvesto spolni svojo obljubo in šele po svetnikovi smrti pové, kaj je videl tisto noč. Solze mu zaigrajo v očeh, kolikorkrat govori o tem.

Če še omenimo, da je sv. Anton obiskal tudi one kraje, kateri so se mu bili tako priljubili že o prvem bivanju na Laškem, n. pr. goro sv. Pavla; da se je več časa mudil na »sveti gori« Franciškovih — Alverniji; da je bil dvakrat v »serafskem Jeruzalemu« — v Asiziju: prvokrat ko je bil Frančišek v papeževi navzočnosti z veliko slovesnostjo svetnikom prištet 16. julija 1228, in drugič, ko je bilo njegovo sveto telo preneseno v novo lastno cerkev 25. junija 1230; da je šel po imenitnem opravku tudi do papeža in pri njem ostal štiri mesece; da je samo s prekrižanjem zdravil bolnike: ženo, ki jo je bil njen mož, vojak, skoro do smrti pobil, — nekemu očetu božjastno in kruljevo hčerko, ubogi vdovi hromo deklico, ter oživil mrtvega delavca, ki se je bil pri zidanju ponesrečil; da je vse, kar je druge učil, sam najprej spolnoval s prečudno popolnostjo: — povedali smo ob kratkem, kar je najimenitnejšega v njegovem svetem življenju. Vse lepote njegovega zlatega srca pa seveda noben pisatelj ne more po vrednosti popisati.

7. Sveta smrt.

(13. VI. 1231.)

Ni se čuditi, da ob tolikem trudu je sv. Anton močno opešal, zlasti ga je zeló potlačila zima

leta 1230 do 1231. Postne pridige je še dovršil, a že s težavo, utrudilo ga je zlasti obilno spovedovanje. Po veliki noči pa, v lepem majniku, se je umaknil v samoto v Campo Sampiero, kjer je bil njegov prijatelj Tizo. V samotnem tihem kraju si je dal na vejah velikega oreha napraviti celico, da bi se lažje pripravljal za zadnjo pot — pot v večnost; blizo njega sta imela oba tovariša svoji celici. Pa bolezen, vodenica, je hitrejšo napredovala, kakor se je mislilo. Nekega dne ga premagajo slabosti tako, da omedli; nato izreče željo, naj ga peljejo v Padovo, da bode umrl v cerkvi naše ljube Gospe. To se zgodi, a med potjo se načrt spremeni tako, da ostane v samostanu Arčeli, ki je bil četrť ure od Padove, zato da bi ga ljudje ne motili, pa tudi zato, ker je bil že zelo slab.

Z veliko spoštljivostjo sprejmó v malem samostanu bolnega svetnika in mu postrežejo, kolikor morejo; a ni je več pomoči. Njegova težka sapa in onemoglost ne obeta nič dobrega. Ko se nekoliko odpočije, želi spovednika in prosi za sveto popotnico. Ko se bliža procesija s presv. rešnjim Telesom, poskuša poklekniti, da bi klečé vsprejel svojega Zveličarja, pa ne more več. Po sv. obhajilu ostane nekaj časa ves zatopljen v tiho pobožnost in se z Jezusom pogovarja s toliko prisrčnostjo, kakoršna je le svetnikom lastna. Potlej začne z navzočimi brati pobožno moliti spokorne psalme in ob koncu zapoje svojo tolikanj priljubljeno Marijino himno: »O gloriosa Domina!« Nato začne nepremično gledati proti nebu; ko ga vprašajo, kam gleda tako zamaknjeno, odgovori: »Video Dominum meum! — Svojega Gospoda gledam!«

Iz teh besedij sklepajo, da vidi Jezusa in njegovo deviško Mater, in da je že blizo njegova smrt. Podelijo mu še sv. poslednje olje; dihanje je čimdalje težavnejše — po kratkem in lahkem smrtnem boju zdihne jeden največjih svetnikov svojo brezmadežno dušo ter gre v hišo Očetovo, da bi bil tam ne le samo rajsko srečen otrok božji, marveč tudi mogočen priprošnjik in pomočnik ubogih zemljanov.

Bilo je 13. junija 1231 proti večeru, ko je šel po plačilo za kratko pa tako zaslužno življenje. Živel je petintrideset let in skoro deset mesecev; petnajst let je bil doma v Lisabonu, najst let pri avguštinskih korarjih in deset let v serafskem redu sv. Frančiška.

Tudi njegova zunanost, kakor nam jo popisujejo njegovi vrstniki, je bila prikupljiva. Bil je srednje velikosti, v obraz nekoliko rmenkaste barve, kakor so sploh Portugalci; imel je velike, svitle, črne oči in silno milobno obličje, odsev angeljske nedolžnosti, zato je bil do zadnjega videti mlajši, kakor je bil v istini. Tudi v tem je bil sličen svojemu patronu iz Egipta, čigar notranji mir se je na obrazu zrcalil, kakor trdi sv. Atanazij. Nobenkrat ga niso videli, da bi se smejal; vendar ni imela kar nič neprijetnega njegova resnoba. Sploh je bilo vse njegovo vedenje tako, da ga je moral vsakdo spoštovati in ljubiti. Tako je ležal tudi na mrtvaškem odru; prelepa beloba mu je dičila obraz in roke, in udje so mu ostali gibljivi, kakor bi le spal. Vse, vse ga je hotelo videti.

8. Svetnik.

(30. V. 1232.)

Ko je sveti Anton zatisnil oči v preprostem samostanu in so še hoteli nekaj časa prikrivati njegovo smrt, da bi ne nastal velik šum, začeli so v rojstnem kraju — v Lisabonu — zvonovi sami zvoniti, po Padovi pa so otroci, dečki in deklice, tekali po ulicah in glasno klicali: »Svetnik je umrl, sveti Anton je mrtev!«

Še tisti večer se je prikazal tudi svojemu nekdanjemu učitelju, opatu Tomažu v Verčéli. Prijazno ga pozdravi, rekoč: »Pater opat! svoje živinče*) sem pustil v Padovi in hitim v svojo domovino«. Kakor bi ga hotel hvaležno pobožkati, potegne z roko pod brado poleg vrata in mu ozdravi neko zastarano vratno bolezen — ter zgine. Opat je mislil, da je res na potovanju pa Portugalsko, ter poprašuje in išče po vsej hiši; a patra Antona ni nikjer, tedaj šele začne misliti, kaj pa če je umrl njegov najljubši učenec!? Kmalu potem pride sporočilo o njegovi smrti, in opat hvaležno spozna, da se je prišel še poslovit. Temu ne pristavim družega, kakor samo dve besedi v predarek: Učenik — učenec!!

Sedaj je nastalo, kakor pri vsakem mrliču, tudi tukaj vprašanje, kako bodi pokopan? Vnel se je hud prepir: meščani so zahtevali, naj bo pokopan v mestu, kmetje v okolici so ga hoteli med seboj imeti, ker je tam umrl. Slednjič je

*) Živinče — osla imenoval je svoje telo, kakor so imeli navado še nekateri drugi svetniki.

duhovska in deželjska gosposka tako vravnala, da je bil prenesen v mesto v cerkev Matere božje, katero je tako prisrčno častil v življenju. V veličastnem sprevodu se je preneslo sveto truplo peti dan po smrti, v torek; zato je torek tako imeniten dan za častilce sv. Antona. Najimenitnejši gospodje so nesli krsto, brez števila ljudij ga je spremljalo s prižganimi svečami, škof sam je imel sv. opravilo. To ni bil pogreb, marveč zmagoslavje, s katerim slavijo slavnega zmagovalca.

Vedno je bilo polno častilcev od blizo in daleč pri njegovem grobu; vedno so se tudi čudeži godili. Ni še leto minilo in že so šli papeža prosit, naj bi ga prištel med svetnike. Gregor IX., tedanji papež, je bil oseben prijatelj in častilec pokojnega čudodelnika, zato je bilo tem lažje pospešiti vse potrebne preiskave. Binkoštni praznik, 30. maja l. 1232,*) že naznani papež, ki je bil takrat v Spoleti, z veliko slovesnostjo, da naj se Anton Padovanski časti kot svetnik in 13. junija bodi njegov god.

Začeli so tudi zidati novo cerkev v njegovo čast. Četudi je bilo zidanje raznovrstno zadrževano, zlasti po Ecelinu, bilo je vendar leta 1263 že toliko dozidano, da so hoteli prenesti svetnikove ostanke. V ta namen pride v Padovo takratni frančiškanski general Bonaventura, in odpre grob, a koliko začudenje! Drugo truplo je bilo že strohnelo, le glava je bila še dokaj dobro ohranjena, jezik pa

*) Če smo rekli v uvodu, da je bil sv. Anton v drugem letu po svoji smrti prištet med svetnike, umeti je to z ozirom na letnico, po dnevih pa ni še preteklo celo leto; tudi je bilo drugo papeževo pismo, s katerim je to naznanil vesoljnemu svetu, izdano šele na praznik sv. Petra in Pavla.

popolnoma nespremenjen! Z veliko spoštljivostjo in ganljivim navdušenjem ga vzame Bonaventura, pokaže strmeči množici ter vsklikne: »O blaženi jezik, ki si ves čas slavil Gospoda in druge učil slaviti ga; sedaj je vsem jasno, kolika je bila tvoja zasluga pred Bogom!« Ohranil se je še do današnjih dnij in se časti v dragoceni posodi. Njegove kosti pa so se častitljivo spravile v kamenito krsto, pozneje pa v srebrno skrinjico. Padova je postala, kakor je bil svetnik že poprej napovedal, preimenovalna božja pot.

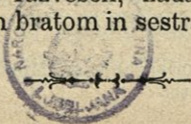
Takrat, ko je bil sveti Anton v Spoleti svetnikom prištet, začeli so v Lisabonu zopet zvonovi sami zvoniti. Stara poročila nam tudi povedó, da je bila takrat še živa njegova bogoljubna mati. Lahko si mislite, kako zelo je morala biti vesela dobra starka, ker je čakala to srečo, da so po vsem svetu na oltarjih čistili — njenega ljubega sina! Ako je nekdam učila svojega sinčka, kako naj se zaupno priporoča svetnikom v nebesih, priporočala se mu je sedaj sama prisrčno in zaupno in brez dvoma po njegovi priprošnji dobila tudi mnoge milosti, čeravno nam zgodovina o tem ne sporoča ničesar.

Pač pa beremo, da je njegova teta, ki je bila v samostanu, prejela toliko milostij po njegovi priprošnji, da je nastal še pregovor: Kdor si hoče od sv. Antona izprositi kako milost, prejel jo bo izvestno s posredovanjem njegove pobožne tete. Posebno čudežno milost si je pa pri njem izprosila njegova sestra, ki je bila omožena v Lisabonu in imela ljubeznivega sinčka, po imenu Parizij.*)

*) Apparitio = prikazanje sv. Mihaela, 8. maja; odtod skrajšano: Parisio, Páris.

Ko je bil nekako pet let star, igral se je s svojimi tovariši v čolniču, ki je bil na bregu privezan; kar potegne silovit veter, odtrga čolnič in otroci popadajo v vodo. Drugi dečki se rešijo, Páris pa utone. Šele tri ure pozneje so dobili ribiči njegovo mrtvo truplo. Uboga mati je bila tako žalostna, da se kar ni dala utolažiti. Same žalosti niti spati ni mogla in ni pustila, da bi bili pokopali ljubljeno dete. »Pustite mi moje dete!« tako je jokaje klicala, »ali pa še mene pokopljite ž njim!« Potlej pa se skoro očitaje obrne do sv. Antona: »Preljubi moj brat Fernando, sveti mož Anton! Ti si tujcem tako dober in čudodelen, ali hočeš biti neusmiljen do svoje lastne sestre? Zarotim te, daj mi nazaj mojega otroka! Obljubim ti, Páris bodi Bogu darovan v tvojem redu. Toda usliši me, sveti brat Anton, usliši me!« In glej, zopet se povrne življenje v otrplo truplo malega mrlička; vstane vesel in zdrav, kakor je bil poprej. Ko odrase, z veseljem spolni materino obljubo, izvoli si v frančiškanskem redu ime Anton, sveto živi in srečno umrje.

Pa ta čudež je le jeden izmed tisočerih, je le kaplja iz morja. Toliko čudežev se ni godilo po nobenem drugem svetniku; že star pregovor pravi: »Sv. Anton sprosi po trinajst milostij in čudežev na dan.« In nekaj izrednega je tudi to, da se godé po njem čudeži ves čas neprenehoma. Skoro bi rekli, da je to tudi del nebeške sreče za sv. Antona: kakor se je na zemlji vzradovalo njegovo dobro srce, kadar je mogel komu pomagati, tako se še sedaj v nebesih razveseli, kadar more pomagati svojim ljubljenim bratom in sestram — nam ubogim zemljanom!

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIENICA

00000487471

